

FATMA SAMOURA

«Als 54, no és moment de continuar fugint de les bales»

La nova secretària general Fatma Samoura parla del seu pas per l'ONU i de la seva difícil missió: reformar la FIFA.

Gerhard Pfeil i Michael Wulzinger
© Der Spiegel

Samoura, 54 anys, del Senegal. Com a secretària general de la FIFA, es una de les persones més influents en la federació internacional. Abans de la seva sorprenent elecció pel president Gianni Infantino, Samoura va treballar 21 anys a les Nacions Unides, en particular a l'Oficina per a la Coordinació d'Assumptes Humanitaris.

—**Senyora Samoura, s'ha hagut de confrontar mai amb el clixé patriarcal que diu que les dones no tenen res a fer al futbol?**

—I tant! Hi ha països en què es pensa que el futbol només és divertit quan hi juguen homes. Però cregui'm que treballaré per canviar-ho.

—**Com?**

—Tenim diverses federacions membres a l'Orient Mitjà i a l'Àfrica que voldrien participar en competicions de la FIFA. Quan viatjo a aquestes zones, he d'abordar problemes molt greus respecte a la igualtat de gènere. Amb la meua posició actual puc fer-me escoltar.

—**Una dona dirigint el futbol. Es veu com un model que cal seguir, com a símbol?**

—M'encoratja el fet que cada vegada hi hagi més dones al control. La meua feina com a secretària general de la FIFA és una tasca global. La FIFA està formada per 211 federacions. Amb aquesta feina tinc una visió molt àmplia de com són de percebudes les dones en una societat dominada pels homes, així com en el futbol. El futur dirà si sóc o no un model a seguir. N'estic segura, però, d'una cosa: durant el meu càrrec a l'ONU vaig ser una gran defensora de les dones i a la

FIFA també ho seré. Faré tot el possible perquè les dones puguin obrir-se pas a les posicions més altes.

—**Juga a futbol la seva filla?**

—Sí, va començar fa dos mesos a l'equip de l'Escola Internacional de Zuric. S'ha infectat del virus futbolístic. M'envia vídeos curts per mostrar-me els seus progressos.

—**A Alemanya molts equips han decidit establir un límit per no haver de fer front a les masses de nens que hi volen jugar.**

—Estem patint una bombolla global. A l'Àfrica tots els nens volen jugar-hi i cada vegada s'hi veuen més nenes. Estic convençuda que això tindrà un efecte molt positiu en la nostra societat.

—**Per què ho diu?**

—Les nenes que juguen a futbol aprenen a respectar el seu cos i a protegir-se a base de cops. D'alguna manera les fa més fortes. Per exemple, al Senegal, després de l'educació primària, moltes nenes es troben amb homes que els ofereixen diners o altres falses promeses. A vegades es queden embarassades i han de deixar els estudis, la qual cosa posa en perill el seu futur. Les dones futbolistes no cauen en aquests paranys perquè amb l'esport han reforçat la seva confiança. Aprenen a dir no i fan el seu propi camí.

→ **—Com s'ho ha fet per superar el rol de la dona en aquestes cultures?**

—Penso que no ha de ser un impediment el fet de ser dona, negra i musulmana. Els meus pares em van donar tot el suport. La meua mare es va casar jove, però va continuar estudiant i va acabar sent professora. Va fer tot el possible perquè pogués desenvolupar una personalitat forta. El meu pare era soldat, oficial, un combatent per la llibertat que va lluitar per tota l'Àfrica. Sempre deia que una dona tímida acaba sent trepitjada en un món tradicionalment d'homes. No deia mai: això es cosa de nois. Jo feia classes de piscina, jugava a bàsquet i també a futbol amb el meu germà. Era l'única noia de la classe amb moto.

—I va acabar trobant un home que comprenia el seu desig d'estudiar.

—El meu marit i jo hem crescut junts, vam estudiar tots dos a França, a Lió. Llavors ens vam topar amb un dilema: un dels dos tindria l'oportunitat de fer una carrera internacional i l'altre hauria de treballar des de casa i cuidar de la mainada. Vaig tenir la sort de trobar un home que ho acceptés.

—Després dels estudis va treballar com a agent comercial per a una empresa senegalesa. Llavors l'any 1995 arribaria a l'ONU. Va treballar en diverses seccions del Programa Mundial d'Aliments. Quina era la seva tasca?

—Vaig viatjar a totes les regions en crisi: Libèria, Sierra Leone, Nigèria, Darfur, Afganistan, Timor Oriental, Bangla Desh, Kosovo... Havia d'organitzar els transports d'ajuda humanitària i traçar rutes segures per als combois. També vaig haver d'evacuar civils dels camps de batalla i negociar amb milícies que havien segrestat treballadors d'ONG.

—Quina ha estat la seva feina més arriscada?

—N'hi ha per donar i vendre. A Kabul la situació era tan crítica que no podia sortir al carrer. A Madagascar, on havia d'organitzar unes eleccions democràtiques, vaig poder portar-hi la meua filla

durant un temps. No hi havia cap perill, però. Teníem escorta perquè diversos grups de milicians volien evitar la democràcia a tota costa.

—En algun moment ha patit per la seva vida?

—Sí, en molts moments. El 1996 Libèria estava en guerra civil. El nostre transport anava de la capital, Monròvia, fins a la frontera de Sierra Leone i vam ser aturats per un grup de nens soldat, de 12 o 14 anys i armats amb fusells AK-47. Ens van demanar que els donéssim els queviures.

—I què va fer?

—Tenia ordres de no cedir a la primera. Vaig negociar. Van fer dos trets a l'aire i vaig negociar de nou. Al final ens van deixar passar.

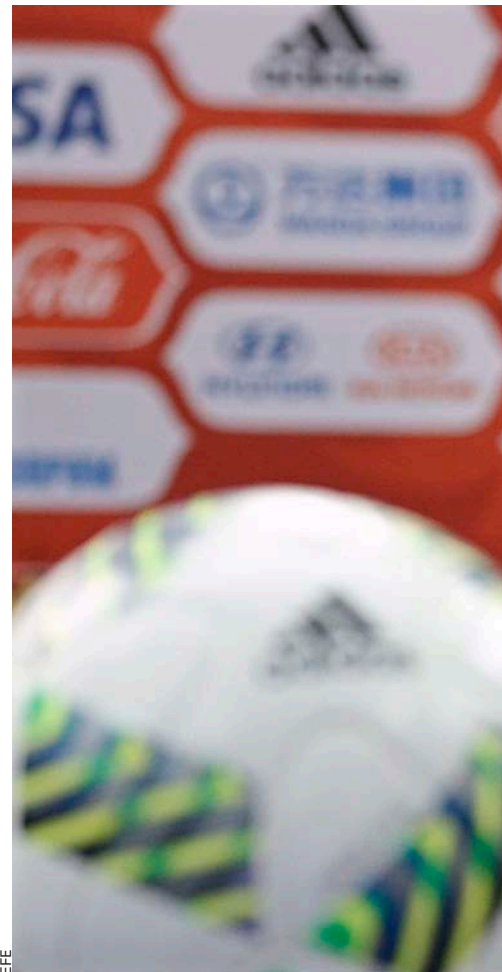
—Què ha après d'aquestes situacions?

—Que és molt important mantenir la posa, no cedir a la primera, però quan et trobes amb gent armada pot passar qualsevol cosa. El 2009 vaig estar al Darfur. Uns quants rebels van aturar el nostre comboi. No teníem armes i un jove francès que treballava en una ONG va ficar la mà a la motxilla per donar-los el seu ordinador portàtil. Malauradament, van pensar que tenia una arma i li van disparar.

—Com s'ha de tractar amb un cabdill?

—Has de ser fidel als teus principis. Ambdues posicions són semblants: no saltres volíem negociar un corredor segur perquè l'ajuda humanitària pogués arribar a les persones que la necessiten. Els combatents volien quedar-se part de les provisions per vendre-ho al mercat i fer calés. A vegades les negociacions duraven hores. Si no s'arribava a un acord, no sortia cap comboi. També hi ha situacions en què no es pot negociar. Quan un grup de combatents ataca un comboi pel darrere i la teua vida corre perill, no hi ha res a negociar.

—A l'ONU tenia opcions d'aconseguir un ascens. Per què ha marxat a la FIFA?

—Ara tinc 54 anys. No és moment de continuar fugint de les bales.

—Quan el president de la FIFA, Infantino, la va nomenar secretària general al maig, els crítics deien que vostè era només un titella.

—Una dona dèbil treballaria per a l'ONU i faria una feina que salvés la vida de moltes persones amb la decisió correcta? Què creu vostè?

—Ara la seva vida corre al voltant del futbol. No creu que pot semblar una mica banal, considerant el seu passat a les Nacions Unides?

—Per a mi, la FIFA és "l'ONU del futbol". S'hi troben temes semblants: igualtat per a les dones, lluita contra el racisme i la corrupció... També hi tenen a veure els drets humans, com per exemple la situació dels treballadors del Mundial de Qatar. El futbol és capaç de tocar molts temes, de canviar-los. Les nenes s'hi senten més segures. Els homes hi aprenen a superar les derrotes. El futbol és una gran lliçó de vida.

—Després de tots els escàndols i casos en el darrer segle, la gent no veu la FIFA com una ONU, sinó més aviat com una màfia.

—Ho millorarem. Estem en el bon camí.

—Per què n'està tan segura?

—Estem en procés de reforma. Hem establert noves regles i mecanismes de control. Ara, totes les federacions membres s'hi han d'adherir. Actualment tenim 23 membres que no reben cap ajuda nostra perquè, o bé estan sent investigats, o bé no compleixen els requisits pertinents.

—Com a secretària general de la FIFA ens podrà corroborar que s'hi mouen molts diners. Per exemple, al Mundial de Rússia del 2018. Tenint en compte la seva situació geopolítica, creu que Rússia és un bon lloc per a un Mundial?

—El futbol s'acaba quan hi entra la política.

—Com pot passar per alt el fet que Rússia hagi estat bombardejant Síria

durant més de dos anys i que faci costat als separatistes d'Ucraïna?

—No es tracta de Rússia, Síria o d'Ucraïna. Es tracta del Mundial i del fet que tothom vol veure futbol, independentment de la seva orientació política. Un Mundial pot ajudar a portar la pau. El futbol pot trencar les fronteres. Si existeix una eina capaç de canviar el món perquè mobilitza les persones i les agermana, és sense dubte el futbol. Per tant, no deixem que es converteixi en un instrument polític.

—Per aquesta regla de tres, el Mundial no hauria de fer-se a Rússia, ja que Vladímir Putin considera aquest torneig, i també els Jocs Olímpics d'Hivern de Sotxi de 2014, com un instrument per mostrar el seu poder.

—L'únic període en què no es va celebrar cap Mundial va ser la Segona Guerra Mundial. El món estava trencat. Després va haver-hi més guerres, però la Copa del Món sempre va tenir lloc. Fins i tot a Síria intentem fer partits amisto-

sos, sempre que ho permetin les zones lliures. Llavors no importa gens la situació, perquè a Síria hi viu gent que vol veure futbol. El joc els distreu. També fem tot el possible perquè el joc els aribi.

—En Joseph Blatter recentment va aplicar-se aquest plantejament per a si mateix. Va conèixer vostè l'ex-president?

—No, encara.

—Sota el mandat de Blatter, la FIFA semblava més una màquina de fer diners que "l'ONU del futbol". Ara, el seu successor, Infantino, vol treure'n més profit. Vol ampliar el nombre d'equips al Mundial de 32 a 48, la qual cosa és totalment innecessària.

—No és qüestió de diners. Si volem que el futbol esdevingui un esport global, almenys el 30% o el 40% de les federacions membres han de tenir l'oportunitat de participar al Mundial. Per tant, hem de permetre que més equips puguin representar el seu continent i això només és possible ampliant el nombre de participants. M'agradaria que altres equips a part d'Alemanya, Brasil, Espanya, Itàlia, França o Argentina guanyessin el torneig. Seria bonic poder veure algun dia un país africà com el Senegal aixecant la copa.

—Jo de vostè no hi apostaria.

—Al 2002 vam arribar a quarts de final. A la primera fase havíem vençut França, que en aquell temps n'era l'actual campiona. La copa estava gairebé a tocar.

—Adherir-hi més equips comporta més partits, construir més estadis, donar més diners als països amfitrions... És una bogeria.

—La sostenibilitat hi juga un paper molt important, és clar. Per aquest motiu, el consell de la FIFA ha canviat les normes de les candidatures i ara permet les candidatures mixtes. Seria totalment possible fer un Mundial en tres països a la vegada. D'aquesta manera, Àfrica té l'oportunitat d'organitzar de nou un Mundial.

—On?

—No n'esmentaré cap, però hi ha un país que podria acollir un Mundial amb la col·laboració d'un altre.

—Senyora Samoura, moltes gràcies pel seu temps. •

Traducció de Xavier Moreno